

Virtualizáció Technológiák

Bevezetés

Kovács Ákos

Forrás, BME-VIK

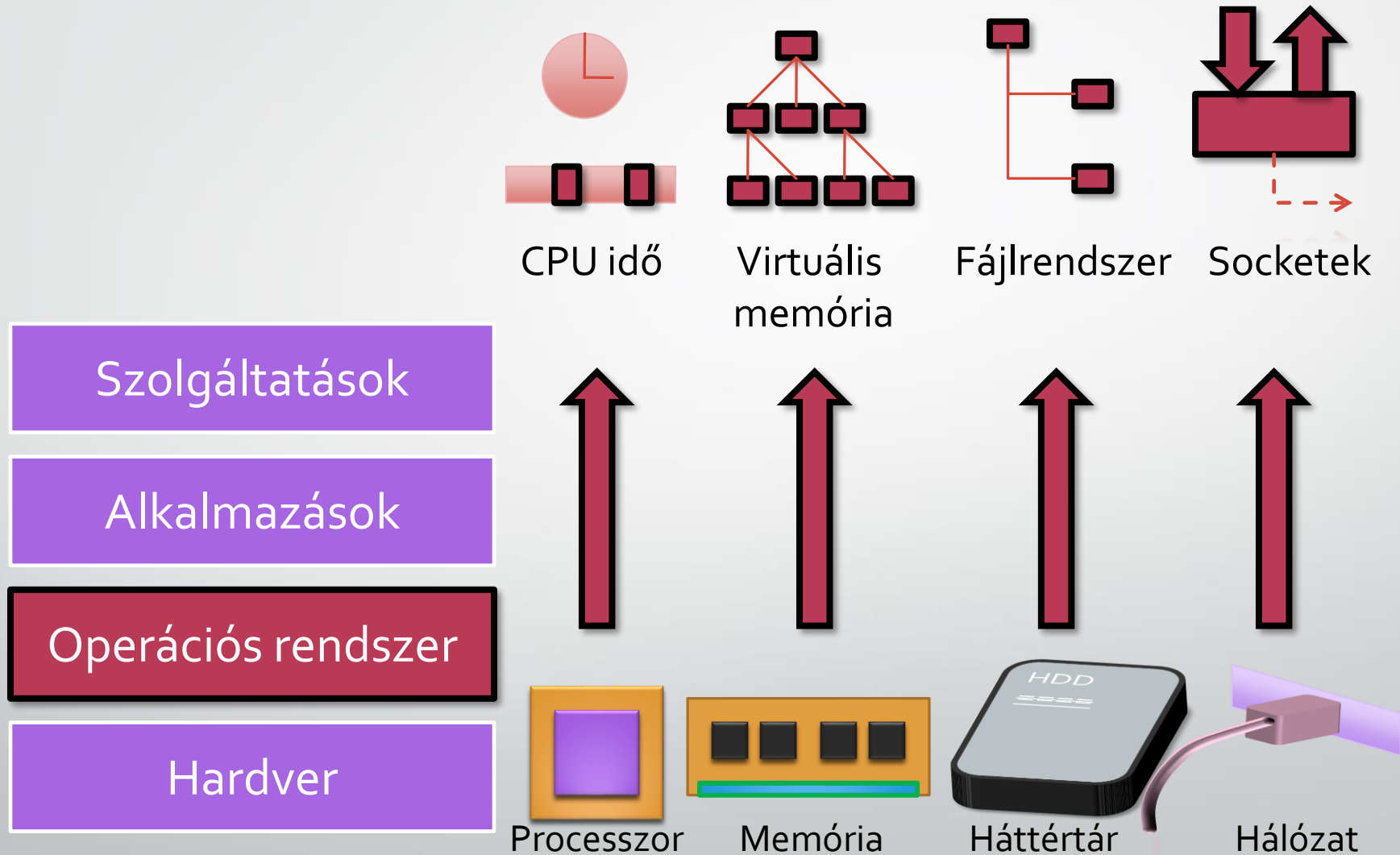
Virtualizációs technológiák

<https://www.vik.bme.hu/kepzes/targyak/VIMIAV8g/>

Mi is az a Virtualizáció?

- „Az erőforrások elvonatkoztatása az erőforrást nyújtó elemektől”
  - kellemesen sejtelmes általános definíció
- Jellemzően:
  - fizikai erőforrásokból logikai erőforrások képzése, amik függetlenek a tényleges fizikai elemektől
  - korlátos erőforrások szétosztása több részre
- Ez egy új ötlet?
  - Korántsem – az operációs rendszerek is ezt csinálják...
  - Mobilplatform (Android, Java)

Mit csinál az operációs rendszer?

Szolgáltatások

Alkalmazások

Operációs rendszer

Hardver

Interfész a hardverhez:

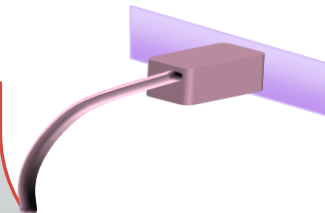
CPU, Memória:

ISA (Instruction Set Architecture)

Perifériák:

I/O vagy memória-tartományban
regiszterek,
megszakítás, DMA

Szolgáltatások

Alkalmazások

Operációs rendszer

Hardver

Interfész az alkalmazások és
a rendszermag között

Rendszerhívások
(System calls)

Interfész
Adatszerkezetek

IPC
mechanizmusok

Szolgáltatások

Alkalmazások

Operációs rendszer

Hardver

Interfész az alkalmazások szintjén, illetve az OS magas szintű szolgáltatásai között

Könyvtár hívások
(call)

Futtatókörnyezetek

Konfig fájlok,
Registry, stb...

Szolgáltatások

Alkalmazások

Operációs rendszer

Hardver

Interfész a nyújtott
szolgáltatások felé

Hálózati
protokollok

Felhasználói felület

stb...

„Desktop virtualizáció”

„Alkalmazás futtatókörnyezetek”
(runtime environments)

Szolgáltatások

„Alkalmazás virtualizáció”
(packaged applications...)

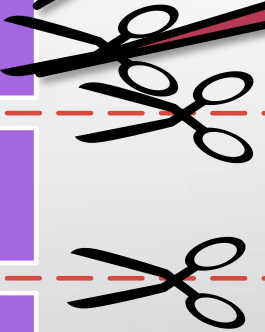
Alkalmazások

„Operációs rendszer szintű virtualizáció”
(container, jail)

Operációs rendszer

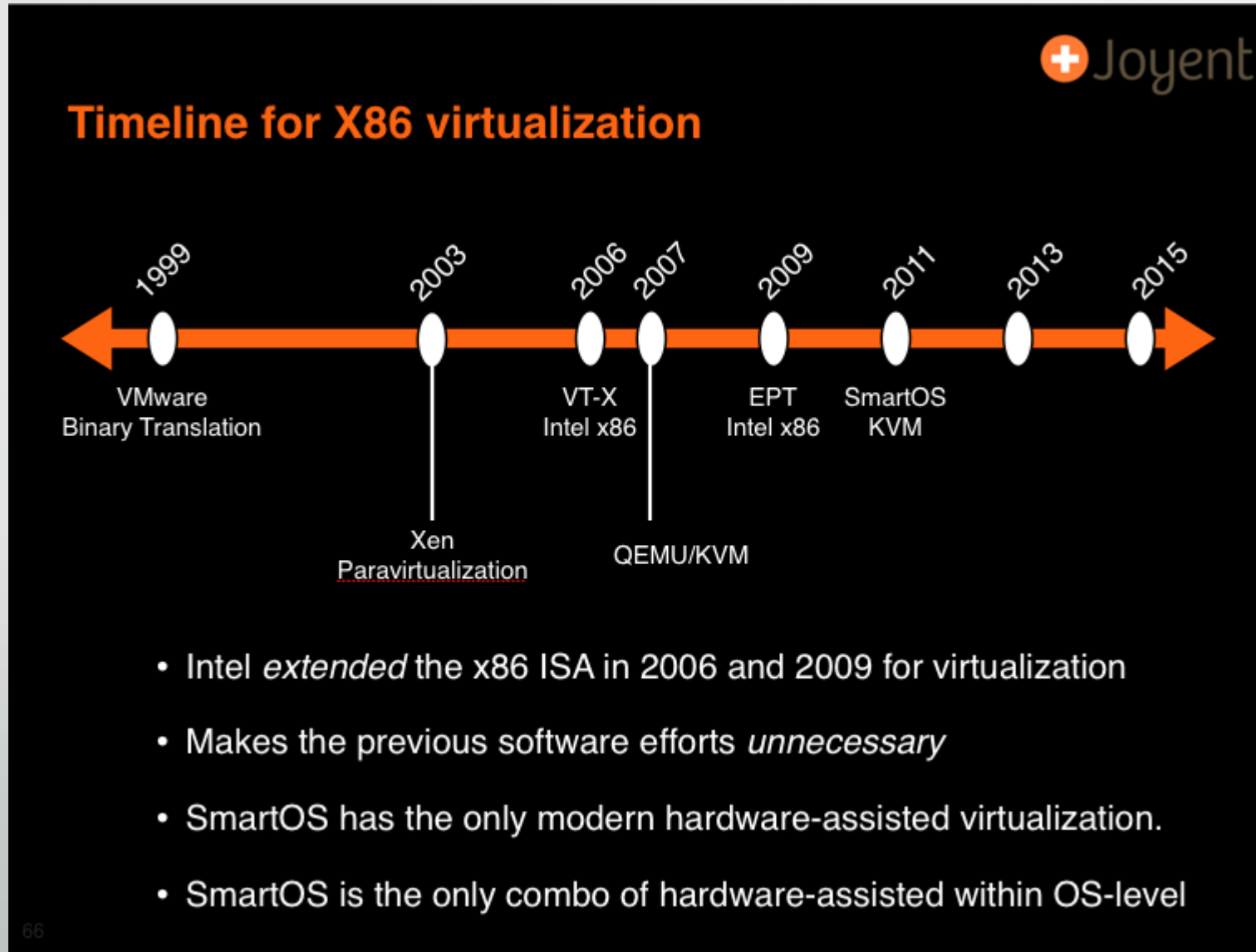
Hardver

„Platform virtualizáció”

Történeti áttekintés

Mi kell egy virtuális CPU-hoz

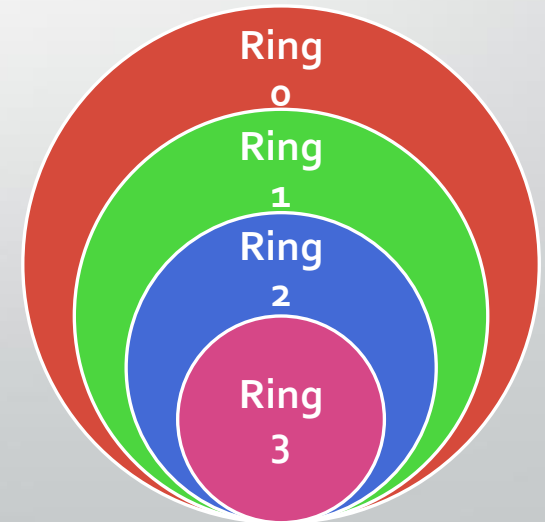
- *VMM – virtual machine monitor:*
olyan komponens, ami a virtuális gépek számára az absztrakciót biztosítja

Popek és Goldberg (Gerald J. Popek and Robert P. Goldberg ,1974) szerint egy VMM alapvető jellemzői: (még ma is alapvető)

- **Ekvivalencia**
  - A VMM felett futó program mindig pontosan ugyanazt az eredményt adja futás közben, mintha fizikai CPU-n közvetlenül futna
- **Erőforrás kezelés**
  - A VMM minden virtualizált erőforrást teljes egészében maga felügyel
- **Hatékony**
  - A virtuális gépben futó program utasításainak nagy része változtatás és VMM beavatkozás nélkül fut a fizikai CPU-n

Mit tud a processzor – üzemmódok

- A CPU üzemmódok célja:
  - Visszamenőleges kompatibilitás (x86 másból sem áll...)
    - Pl.: valós mód (16 bit), védett mód (16 és 32 bit), long mód (64 bit)...
  - Egy program ne tudjon bizonyos műveleteket végezni
  - Operációs rendszer el tudja szigetelni a programokat egymástól
    - „védett” módok
    - Futási **privilégium szintek**, al-üzemmódok (rings)
- Példa: 4 privilégium szint az x86 védett módjában
  - Ring 0, *supervisor* mód: legbővebb utasításhalmaz
  - Ring 1
  - Ring 2
  - Ring 3, *user* mód: legszűkebb részhalmaz

VMM jellemzői

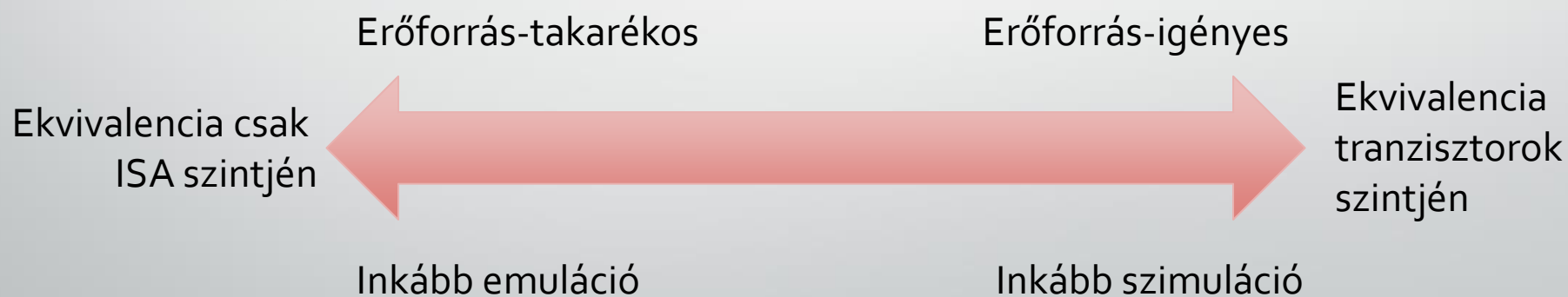
Mik a problémák ezzel?

- Az ekvivalencia és az erőforrás kezelési kritérium ellentmondó követelményeket támaszt
- Ha a VMM kezeli az erőforrásokat, mit csinál a virtuális gépben futó OS?

Szimuláció és emuláció

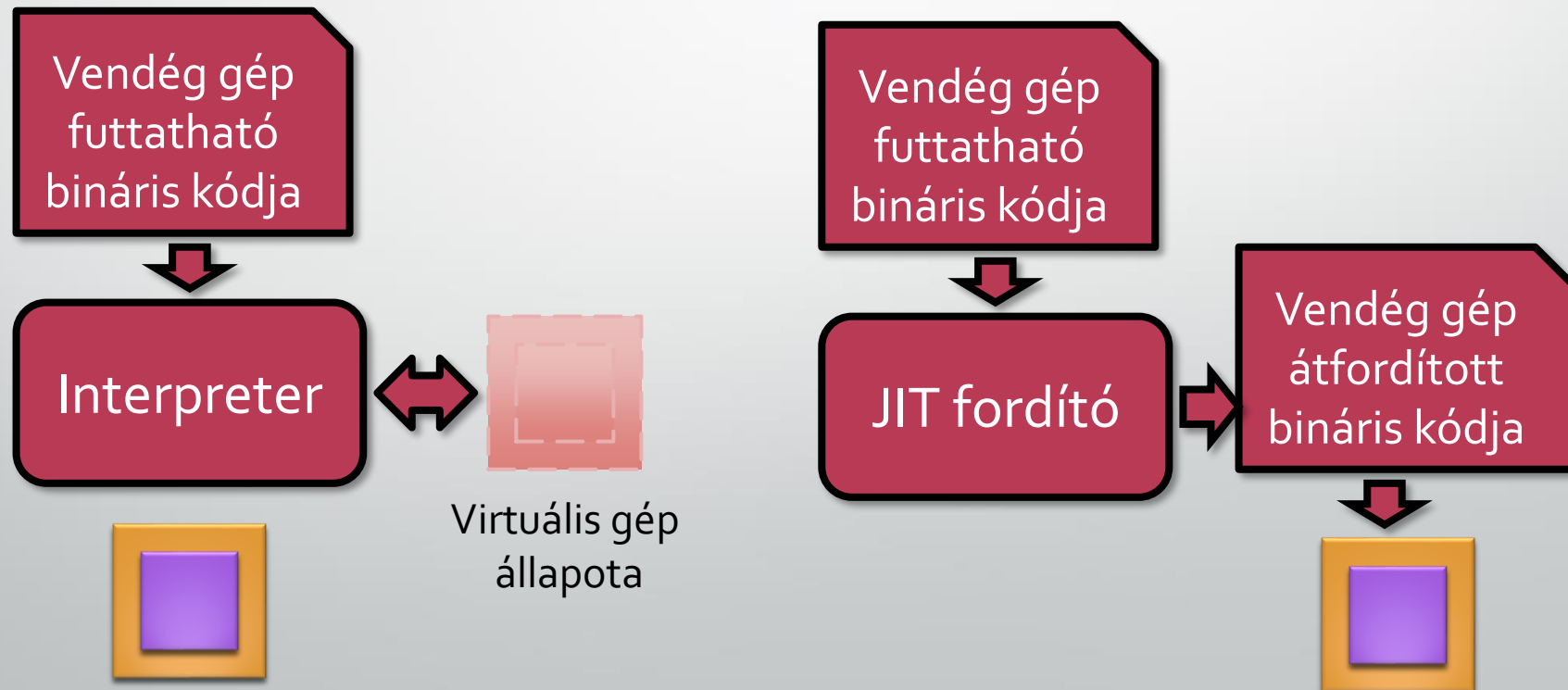
Ekvivalencia biztosítása

- **Szimuláció:** szoftverrel modellezzük a processzor belső működését (különböző mélységig megtartva a valósághűséget). Fizikailag sohasem fut a virtuális gép kódja a CPU-n.
- **Emuláció:** helyettesítjük a VMM felett futtatandó programot/annak egy részletét egy másikkal, ami végül pontosan ugyanazt az eredményt adja (de akár teljesen más futási utat bejárva, elkerülve a privilegizált utasítások használatát)

Tiszta emuláció

- A vendég virtuális gép kódját a processzor nem futtatja közvetlenül, hanem adatként feldolgozza
  - Eltérhet a virtuális gép CPU architektúrája a futtató CPU-tól
  - Virtualizációhoz (P&G értelemben vett) képest lassú

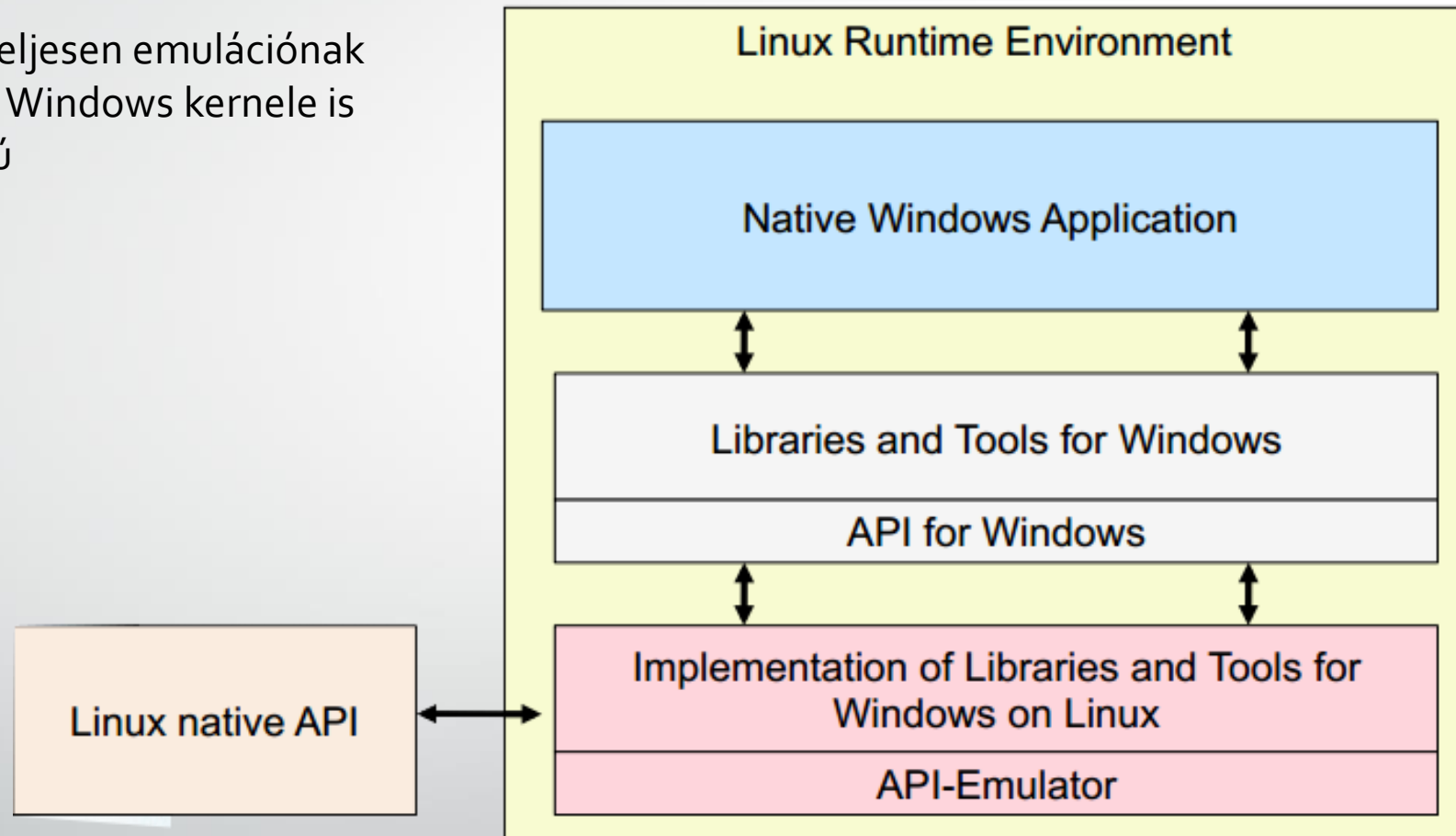
Emuláció megvalósításának lehetőségei

Emuláció (és szimuláció) kétféleképpen

- **Futási idejű értelmező (Interpreter)** – adatként kezeli és lépésenként hajtja végre egy szoftveres modellen a virtuális gép utasításfolyamát
  - Lassú, a CPU közvetlenül csak az értelmező kódját futtatja
  - Hordozható futtatókörnyezet
  - Izoláció természetesen adódik
- **„Éppen időben” fordító (JIT compiler „just in time”)** – végrehajtás előtt egy fordító feldolgozza a virtuális gép soron következő utasításait, és kódot generál belőle, ami az eredetivel ekvivalens viselkedést mutat
  - Közvetlenül futtatható kódot generál, cache-elési eljárásokkal gyors lehet
  - Nehéz implementálni, nem hordozható
  - Izolációt nem automatikusan biztosítja
  - Példa: QEMU x86 emulátor (és *Java VM, .NET CLR is ilyen*)

WINE „Emuláció”

Nem nevezhető teljesen emulációnak mivel a Linux és a Windows kernele is x86 architektúrájú

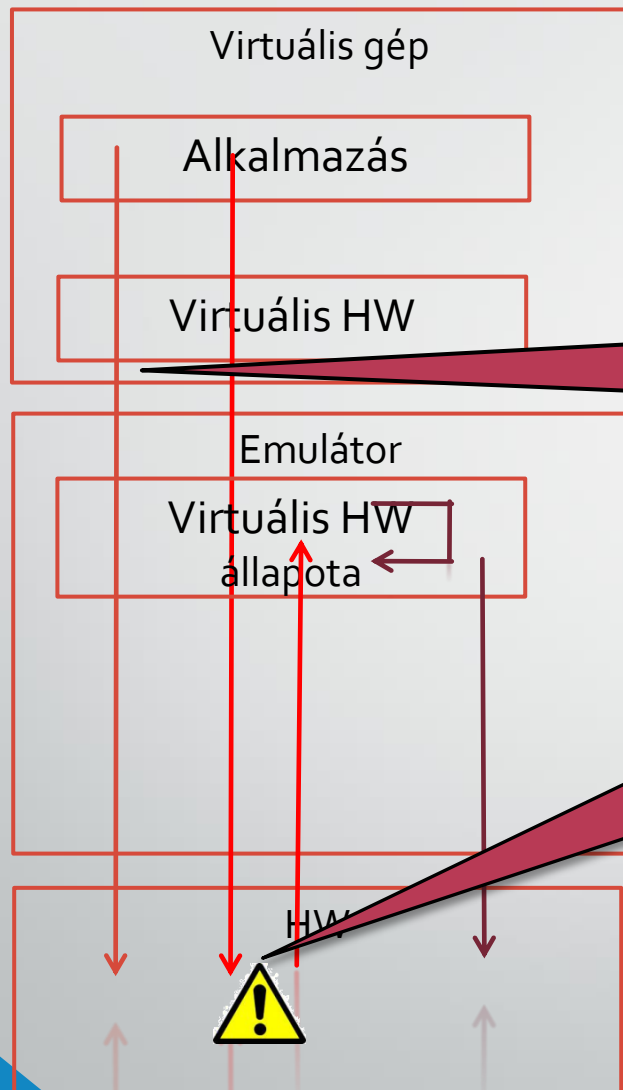
A Steam által fejlesztett proton is egy WINE fork, mely lehetőséget ad arra, hogy linux-on is fussanak windows-os szoftverek (főleg játékok)

Virtualizáció

- **Virtualizáció:**
  - A vendég gép utasításainak egy részét beavatkozás nélkül végrehajtja a fizikai CPU-n
  - A privilegizált utasításokat kell külön kezelni
  - Klasszikus módszer: *trap & emulate*
- **Következmény:**
  - Gyorsabb, mint az emuláció
  - A vendég és a fizikai gép ISA-ja megegyezik
    - ISA=utasításkészlet

Trap & emulate módszer

(**Trap:** hardveres kivételkezelő rutin ami után a végrehajtás folytatódhat)

A nem privilegizált utasítások közvetlenül a valós CPU-n hajtódnak végre

A privilegizált vagy érzékeny műveletek trap-et váltanak ki, és a VMM veszi át a végrehajtást

HW támogatás szükséges:

- védelmi szintek
- virtuális gép alacsony védelmi szinten fut
- privilegizált utasítások nem megfelelő szinten kiadva trap-et okoznak

Natív és virtualizált rendszer összehasonlítása

A VMM-ben tett „kör” költséges, a CPU üzemmód váltás során teljes állapotmentés majd a végén visszaállítás kell!

- Mikor éppen virtualizált operációs rendszer fut
- SYSCALL és INT továbbra is a Ring3-ból Ring0-ba hív át!
- A VMM megkapja a vezérlést, feladata hogy továbbítsa a hívást a vendég kernelnek
- Amikor a vendég kernel Ring1-ben nem engedélyezett utasítást hajtana végre a VMM elkapja, lekezeli, és úgy tesz, mintha megtörtént volna.
- A VMM kapja a timer interruptot is, így ütemezheti a vendég gépeket. Ezt is továbbítja az aktív vendég kernel felé is.
- A vendég OS – teljesítménytől eltekintve – nem tud róla, hogy virtualizált

Három lehetőség a virtualizációra (x86)

- **Szoftveres virtualizáció**
  - (Trap and Emulate + bináris fordítás)
- **Paravirtualizáció**
  - (vendég OS kódját módosítjuk, hogy tudjon a virtualizációról, és hívhassa a VMM-et)
- **Hardveres virtualizáció**
  - (Trap and Emulate, teljesen hardveres támogatással)

Bináris fordítás (binary translation)

- Mit tegyünk a problémás utasításokkal?
- Szoftveres virtualizáció **bináris fordítással** (VMware megoldása)
  - Egy JIT fordító a végrehajtás előtt végignézi a kód szegmenst és kicseréli a problémás utasításokat pl. SYSCALL-ra, vagy valami egyéb kódrészletre
  - Kicserélhet egyéb, amúgy elfogható utasításokat is rögtön a kezelő kódrészlettel, hogy elkerülje a felesleges hívást a VMM-be (inline translation)
  - Mivel a kód hossza megváltozhat ezért a kódra mutató pointereket (jump, branch utasítások) is módosítani kell
  - A végrehajtás menete: elő-fordítás + virtualizált végrehajtás elfogással + elfogott utasítások emulációja
- Teljesítmény?
  - Nem teljes fordítást végez, az utasítások többségét változatlanul hagyja
  - A JIT fordító minden kódrészletet csak az első futáskor jár be, ismételt futtatáskor már cache-eli a már módosított kódrészeket
  - Optimalizálással csökkenthető a VMM-be történő hívások száma

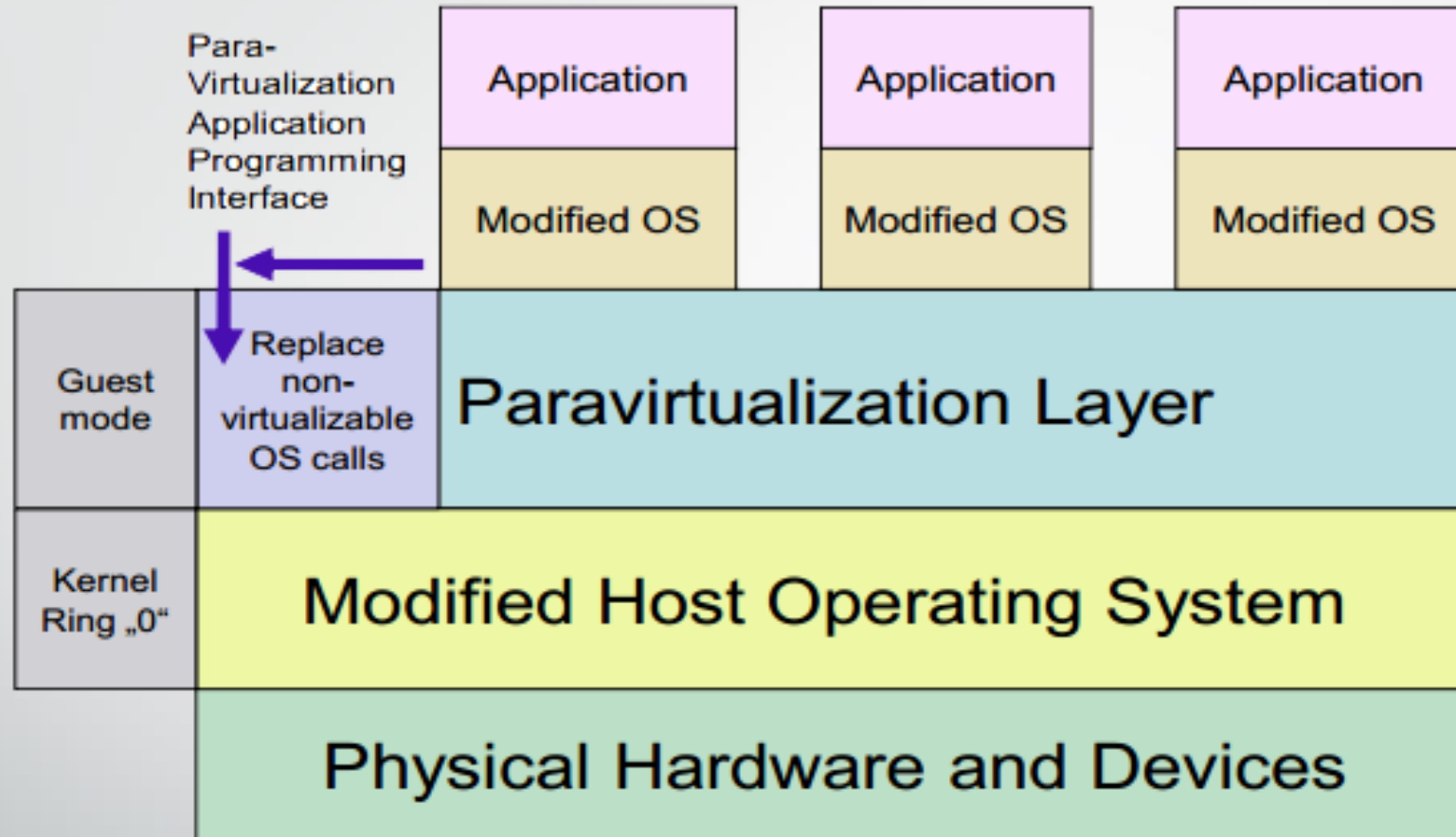
Három lehetőség a virtualizációra (x86)

- **Szoftveres virtualizáció**
  - (Trap and Emulate + bináris fordítás)
- **Paravirtualizáció**
  - (vendég OS kódját módosítjuk, hogy tudjon a virtualizációról, és hívhassa a VMM-et)
- **Hardveres virtualizáció**
  - (Trap and Emulate, teljesen hardveres támogatással)

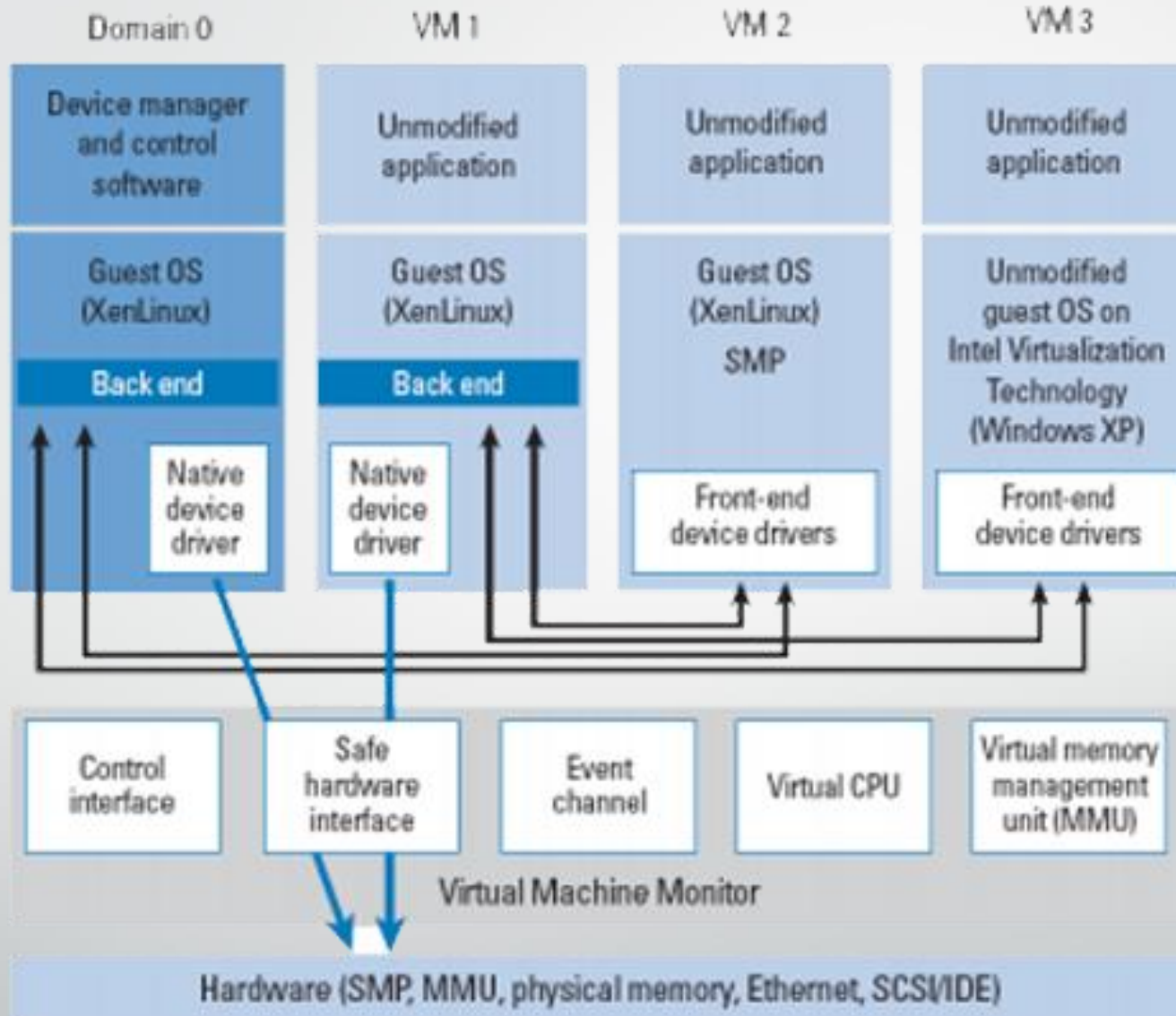
Paravirtualizáció

- Módosítsuk a vendég OS kernelt, hogy ne használjon elfoghatatlan utasításokat!
- Nem kell semmiféle előfordító
- A vendég OS tehát kifejezetten tud róla, hogy virtualizált
- Ne csak az elfoghatatlan, de minden „szükségtelen” vagy „elkerülhető” privilegizált utasítást irtsunk ki a vendég kernelből → Kevesebb váltás kell a VMM-be.
- Vezessünk be saját rendszerhívásokat a vendég kernel-VMM kommunikációra, és amit csak lehet, ezzel oldjuk meg (perifériák kezelése)

Paravirtualizáció

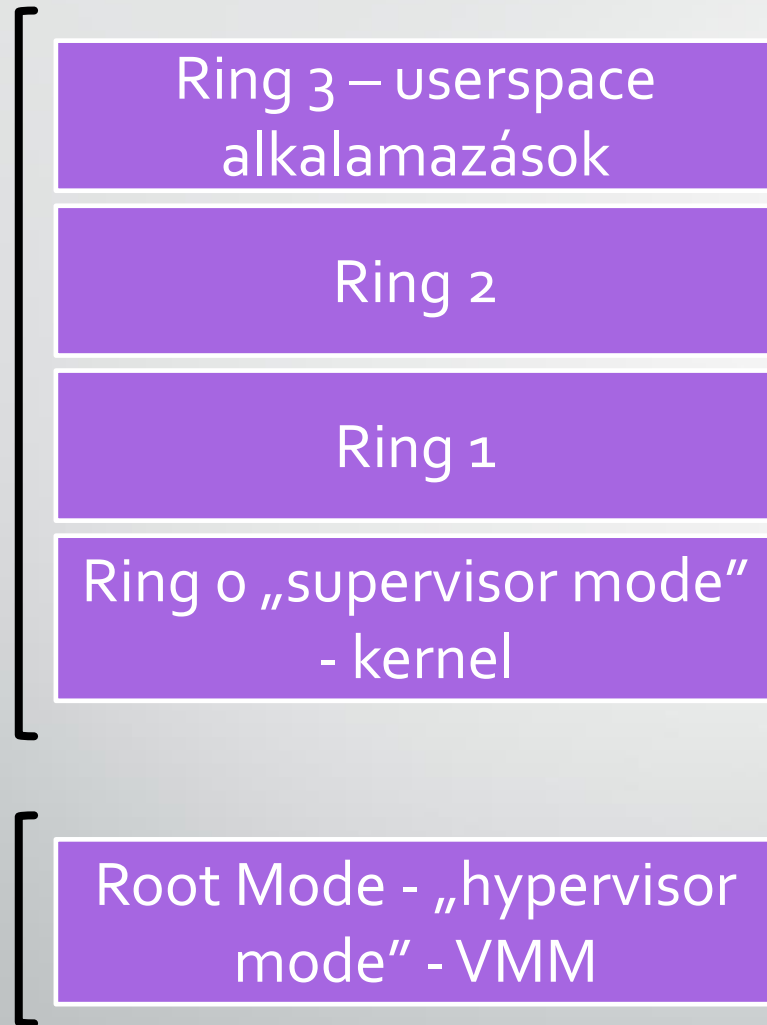

Három lehetőség a virtualizációra (x86)

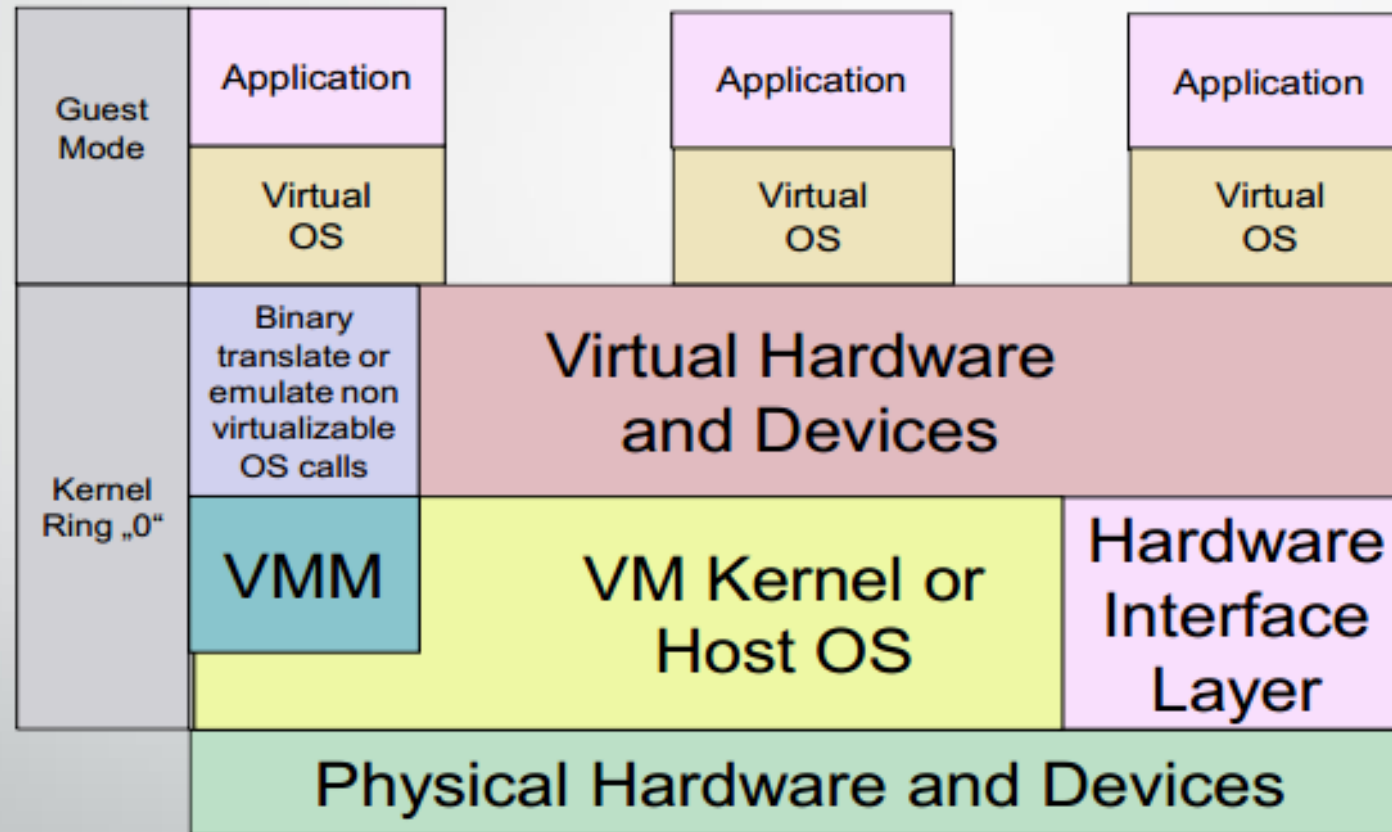
- **Szoftveres virtualizáció**
  - (Trap and Emulate + bináris fordítás)
- **Paravirtualizáció**
  - (vendég OS kódját módosítjuk, hogy tudjon a virtualizációról, és hívhassa a VMM-et)
- **Hardveres virtualizáció**
  - (Trap and Emulate, teljesen hardveres támogatással)

Hardveres Virtualizáció

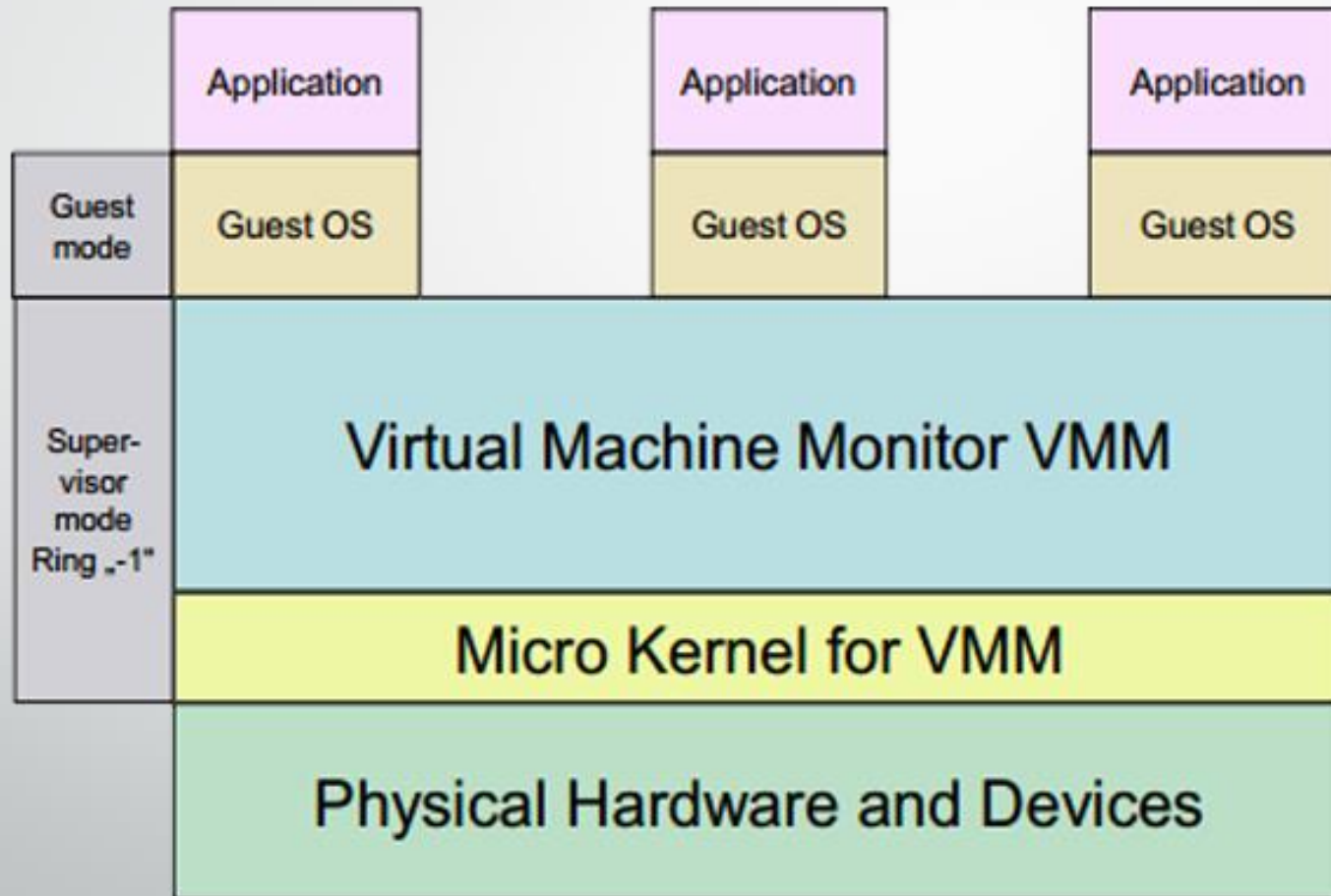

- Intel VT-x és AMD-V kiegészítésekkel új mód jött be (root/non-root mode)
- SYSCALL és INT Ring3-ból Ring0-ba hív át – nem kell felesleges kört futnia a VMM-ben
- Van külön VMCALL utasítás is, amivel ki lehet hívni a Root Mode-ba
- Minden szükséges privilegizált utasítást elkap
- A binary translation sok optimalizációra adott lehetőséget, ami itt hiányzik
- Lassabb volt a szoftveres virtualizációnál (de javul, a VMCALL-VMRESUME körülfordulási időt minden CPU generációval csökkentik)

Hardveres virtualizáció bináris fordítással

Hardveres virtualizáció CPU támogatással

Melyik a legjobb/leggyorsabb módszer?

- Folyamatosan változik a válasz
  - környezettől, terheléstől is függ
  - HW virtualizáció kezdetben kiforrotlanabb, mint a BT
- Megoldások több módszert használnak vegyesen

	VMware ESX/ESXi	Microsoft Hyper-V	Xen
Szoftveres (BT)	+	-	-
Paravirtualizáció	- (már nem)	+ (részben)	+
Hardveres (Intel VT-x, AMD-V)	+	+	+